

GOS DON LEAT, ELLE?

Kirsi Máret Paltto

ABC-Company E-skuvla AS

Girječálli Kirsi Máret Paltto lea Fierranjogas, Deanulea-
gis eret. Gos don leat, Elle? lea su vuosttaš girji. Ovdal
son lea almmustahtán earret eará noveallaid, Nigá ja
Nelle -muitalusapplikašuvnna ja maddái unnoraččaid
musihkka-CD, Hutkangiissá lávlagat.

Giitosat movttiidahttimis ja rávvagiin Jan Skoglund
Paltto, Máret Paltto, Kerttu Vuolab, Marry A. Somby,
Karen Anne Buljo, Siri Broch Johansen ja kursaoappát
ja -viellja girječállinkurssas. Giitosat buori barggus
maddái Liisa Tellervo Helanderii, gii lea hábmen girjji
ja sárgon govaid.

© ABC-Company E-skuvla AS/Kirsi Paltto 2019

E-girji

Čálli: Kirsi Máret Paltto

Govat ja hábmen: Liisa Tellervo Helander

Norgga Sámediggi lea ruhtadan dán girjji.

Prentejuvvon girjjiid dingojumit: adm@e-skuvla.no

Dán girjjiis ii leat lohpi mánget nu ahte rihkku vuoiñjaduodjelága

(Lov om opphavsrett til åndsverk) dahje KOPINOR njuolggadusaid.

978-82-92649-56-5

GOS DON LEAT, ELLE?

Kirsi Máret Paltto

ABC-Company E-skuvla AS

– Vuoi dammalačča meahcceráigi!

Gollerásit rišihit gieddái, go ain šloađastan daid áibmui gámaráiskkuin. Dál dat de álgá rumbokursa. Dál, viđa minuhta geažes. Mihku guovttos Lemet-Áilluin gal leaba dohko jođus. Easka čievččastange fiskes spáppaid áibmui.

Mii leimmet vel nu illudan, mun, Lemet-Áilu ja Mihkku.

Go oinniimet rumbokurssa almmuhusa, dearppaimet seinniid, sihkkeliid, uvs-said, gedggiid – buot čuojaheimmet rumbun.

Lemet-Áillu eadni lei seammá beaivve almmuhan su kursii, Mihku eadni fas mañit beaivve. Mun fertejin vuordit

gitta bearjadahkii, ovdal go eadni bođii ruoktot Guovdageainnus.

Eadni logai, geahčadii almmuhusa ja šuohkihii – duorastaga, guđa áigge. li dáidde lihkostuvvat.

De easka mun maid fuomášin, ahte kursa ii leange vahkkoloahpas.

– Eatni lágáža bahtaprošeavttat! Dál dat earát jo derpet albma rumbuid ja mun dáppe measkidan áidestoalppuiguin.

Oaaargh!

Juolggit vázzet ieža šiljus dobbelii, miellái, lánjáid gaska gitta ávdin šiljui. Miella ráfu oahpes báikái, jurddaš vel moadde jagi dassái máttaráddjá láddjestalai dáppe. Ain sáhtán dego oaidnit su geaigguheamen hárába munne, veahkehasttemat ádjá vehá. Dohppen hárába, rábun veahkin, somáhan munnos lea ovttas. Don leat oalle almmái jo, máttaráddjá rábmosta.

In mun guhká gal máša, njáhkalan suoli stohpui, gos máttaráhkkorohkki láibu nisoláibbiid.

– Váldde dás, bojážan, son fállá ja moddjá. Gáskkestan varas bullá

ja suoskkadan dan gitta čalmmiid. Va-
re álo livččii eallin ná.

Go raban čalmmiid, de fáhkkestaga buot
lea seavdnjat. Boares čáhpodan dálle
lea áibbas ávdin, dušše máttaráhku
liekkusvuolta ja su čáppa muitu sattá-
hallet.

Hildus leat riššat. Čahkkehan gintala ja gorgnen loktii, čakŋalan iežan čiehkái. Dáppe mun láven jeađđašuvvat. In dieđe mas dat boahotá, muhto dáppe čáhppes balvvat jávket, ja somás jurdagat ihtet sadjái.

Mu suorpmat vigget ain rumbbostallat, ledjen nu illudan beassat kursii. Lovttas leat ollu doabbarat ja rumbbostalan, vuos geahppasit, dasto garraseappot ja loahpas dego villa konseartta rumbonásti, ieš vel mieđuštan garra jienain. Dinggat skállet ja skollet ja ráđahallet, dassáigo báifáhkka dearpastan masa nu, mii skáiggiha mearihis čáppa šuoŋain. Bojojoiŋŋŋŋŋŋŋ.

Miibat diet lei? Orustan ja guldalan. Gos diet gullui? Viežžalan gintala glássa ovddas. Boares goarrunmašiinna

vuolde lea sevdnjes hildu, maid lean gusto dearppastan, ja mii leaš lea ihtán oidnosii.

Dološ báhkkerumbu! Bajidan dan várrugasat ja njávkkadan. Rumbbus gullo roava jietna, dego sáttobáhpáriin ruvvešin. Go fas váráid dearppastan suorbmagežiiguin, de čuojiha nu čábbát, ahte ferten dollet vuoignama.

– Ná don galggat doallat rumbosákiid, Lemet-Áilu čilge.

– Ja de dearppat vuos oktii duosa, dasto oktanis duosa ja dása, ja loahpas vel nuo bajás. Giedat livket dego livččii dearpamin rumbbuid, seammás coahkuha, čulkkuha njálmmiin ja áddestallá rumbbu jienaid.

Mihkku seasada várrugasat munnje, jearrá geahčastagain leago mus váivi.

Muhto go Lemet-Áilu ain dunttarda iežas rumboságaid, de Mihkku maid viimmáska.

Suoli šuohkihan.
Orru gal hui váivi
go in beasa searvat duoid suoht-

tasiidda, muhto veagal vel loktestan hárduid, amaska oaidnit mu váivvi.

Duohtavuodas ievttá eahket rájes in leat šat smiehttan rumbokurssas maidege, muhto baicce diet boares rumbu bázii millii čuodjat.

* * *

– Áhkku, gean rumbu lea boares stobu lovttas?

– Mii rumbbuid? Ii boares stobus leat mihkkege rumbbuid. Rumbu lei ovddeš áigge hui bahás suddu, ja suddu gal lei juoigatge.

Mobat áhkku ii rumbbus diehtán maidege? Sonhan lei ieš orron boares stobus!

Gazzalan biergomáli ja jávkkihan suovan olggos, báhčinspealut ožžot vuordit. Njuolggadan čáhpodan stobu loktii. Ovdal gádden ahte stohpu lei guosmehan, muhto áhkku čilgii hirssa leat báiton beaivvadágas. Čahkkehan odđa gintala, vai oainnán guhkit čohkohallat.

Gálggan rumbbu luovusin goarrunmaššinnas. Hei, oalle buorre čiehká, measta in fidne oba eretge. Rievtti mielde ii leat imaš ahte áhkku ii dieđe rumbbus maidege.

Njávkkadan vuot rumbbu náhki, dat lea albma sisti, bures čavgejuvvon čáppa soahkebáhki ala. Dorggiidan giedaiguin dearpagoađán rumbbu geahppadit suorbmagežiiguin. Das lea nu skáigilis jietna, mii deavdá olles lovtta. Váibmu jul-

ká garrasit, ja suorpmat girddihit váim-
muin seammá távttain, geahppadit ...
geahppadit.

Rumbu julká oktan váimmuin, šuokŋa
dovdo gitta julggiin ja giedain, goavd-
dustuvan!

De gulan, go jietna čuovvugoahtá rumb-
bu skája, ja imaštuvan. Nieidda jietna!
Dat juoigá ja mieđušta rumbbu. Stird-
dun ja orustan, dalle jietna maid váidu.

Leabat dát gal duohta? Oktohan mun lean boares stobus. Dál ii gullo šat mihkkige, dušše váibmu julká. Vehážiida dat maid ráfo, ja loktii leavvá mearihis jaskatvuohta, mii jupmá mu beljiide.

Gávkkán rumbui, ammal dál gal govahalan. Munhan lean dáppe okto. Dán guovllus eai oba leatge eará nuorat. Guossemánát, lámppon nuorat? Imaštan ... ja vel juoigamin, dáppe, min boares stobu lovttas? Mu jurdagat bánccardit, muhto eai gávnna geaži.

Geahččagoađán fas boares rumbbu. Luohtilan suorpmaid rumbbu ala ja dat dásugohtet ohpit. Sisti gumaida ja dolvvodišgoahtá mu biekkaid fárrui.

Biekka roabaideami gaskkas čuodjagoahtá fas easkká luhti. Seakka jienaš

juoigá áibbas čielgasit mu čuojaheami
mielde, seammá oanehis luodáža go ov-
dalaš. Mu asi mielde girddašit njuolat,
mun jierásmuvan. Lean stirdon geađgin,
dušše čalmmit liđgot.

li mihkkige gullo, iige oidno. Lean čađa
suorganan. Rádjalan rumbbu fas goar-
runmašiinna vuollái, bešken gitta čiegá
ja doamihan viehkanlávkkái ruoktot.

Áhkku lea ruovttus godđimin, go sáđa sáđa buvttahan ruoktot. Háliidivččen mitalit visot, muhto – áhkku ii goit jáhkáše. Jávkkihan iežan latnjii ja velledan senjii smiehttat. Seanga maid orru jorramin birra aht` birra. Ferten viehkalit hissegii, go orru nu issoras veallát.

Hivssegis mu speadjalastá šovkkodan gánda, dego gopmi livččii oaidnán. Njez-zestan ja moddjestan alccesan. Basan ja ruvvedan muođuid, amas áhkku áicat man ballán lean. Čázi šuorra oadjuda mu, ja čoavji maid ráfo.

Áhku sákkit skillet. Suffá alde lea mállen nubbi hearvafáhcca. Čohkkedan áhku lusa, vehá dobbelii ja iskan láhttet nu go dábálaččat. Moson mun álggahivččen?

– Áhkku?

– Nahan dal odne?

– Mii juoiggaimet odne skuvllas, musihkkadiimmus. Oahpaimet dákkár luodi...

Juoiggastan áhkkui luodáža, maid ovdalaš gullen boares stobu lovttas. Álggus hui várrugasat, nuppi háve jo duostilabbot ja maŋážassii máhtten juoigat dan oalle čábbát gusto.

– Gal dat min Jovvna lea čeahppi juoigat! Jurddaš jos mii maid livččiimet beassan juoigat skuvllas. Muhto dan áigge gal ii ... Áhkku čilgegoahtá don doložiid, ohoi. Gierddahalan ja guldalan su geahčemeahttun mitalusa ja fákten sáni saji.

Viimmat rohttehan jearralit:

– Na gean dát luohiti lea?

– Leatgo goassige gullan?

Áhku sáhka boatkana, bárdá oaivvi cak-
kasnjálmmiid, hahpáštuddá ain joatkit
sága don doložiin.

– Oahpaheaddji logai ahte dat lea min
guovllu luohiti.

– Don sáhtášit galledit máttaráhku
boarrásiidsiiddas, áhkku rávve.

– Son lei nuorran beakkán luohitedovdi,
ja dál go son lea muittohuvvan, de ii
šat suddunge ane visot.

Manjit beaivve skuvllas illá asttan gul-
dalit maid oahpaheaddji čilge. Viimmat
diibmu čuodjá guhkes boddui ja buohkat
doapmalit spábbačiekčangárdimii. Isk-
kan dahkat iežan hui unnin ja oaidne-
meahttumin ja jávkkihan áideguora
vuodjanhálla guvlui ja dasto viidáseap-
pot boarrásiidsiidda guvlui. Ammal jo in
oainnahala!

Boarrásiidsiidda hádja bidjá čoavjji bot-
njat. Gávnnan johtilit fiskes uvssa ja
máttaráhku dan duohken. Máttaráhku
velohallá, nu mo lávege, njunni robi
guvlui. Gulan su smávva jienaža:
– Vuoi ipmil árpmi dattetge. Vare bea-
sašin fargga jo eret dáppe.

– Máttaráhku, máttaráhku. Mo vea-
ját? Mun dat lean, Jovvna. Amma dovd-
dat mu? Ingg Anne Senjá Jovvna.

Áhkku geahččá munnje ja cakkasta čalmmiid. Orru smiehttamin dárkilit. Dasto son geahčadišgoahtá fas summal duon dán guvlui. Ii dáidán gávdnat Ingg Anne Senjá Jovvna iežas muittus. Muhto amma orun goit min soga olbmuid láhkai, go jo máttaráhkku jearrá vuollegaš jienažiin:

– Itgo lávles ovttá sálmma?

– Eará háve, máttaráhkku. Dál mun lean muhtun luoddi smiehttamin, guldal! Huradan vuollegis jienain nuohta, mii lea čuodjan mu mielas ievttá rájes.

Máttaráhkku bidjá čalmmiid gitta, álle oaivvi ja guldala. Mun movttiidan čáppa luoddis, lasihan vehá jiena, ja rohttestan nuppi háve. Jos de bovttášii máttaráhku muittuid.

Máttaráhkku ii jietnat maidege guhkes áigái. Dasto su čalmmis golggiha ganjal, ja son lohká hui vuollegis jienain:

– Vuoi Elležan dattetge. Ja de máttar-
taráhku álgá gulul čierut. Snuđđu ja
doallá iežas muođuin.

Geahčan su cakkasnjálmmiid. Máttar-
áhku lea jávkkihan iežas máilbmái ja
lea oalát vajálduhtán ahte mun lean
dás. Livkkihan olggos ja doapmalan
ruovttoluotta skuvlii.

Skuvlabeaivi ovdána njozet. Matema-
tihakas ii oro geardunbihtáin boahtimin
mihkkige. Máttaráhku sánit ain bahk-
kejit millii. Elležan? Gii lea Elle? Manin
máttaráhku čieru?

Skuvlla maŋŋá orru skuvlabusse maid
vuodjimin njoazibut go dábálaččat. Iri-
na áhčči lea vuordimin geaidnoearus,
vuoii gumpe, buot bigálusaid birra bat
galgá vel ságastallat dalle go mus livččii
hoahppu ruoktot?

Ruovttus áhkku fierru málesruittu ja
jearrala:

- Mo skuvlalačča beaivi lea hurggihan?
- Bures, vástidan ja joatkkán:
- Finadin boradanbottus máttaráhku
luhtte.

– Sus lei hirbmat váivi odne. Čierui muhtun Elle, mun čilgestan nu geahp-padit go sáhtán, dego in livčče moge oasálaš áhku čierumii.

Moatti sekunddas áhku muođut čáhpo-dit ja son rievdá bajánbalvan oba áhku.

– Leatgo don hállan Elle birra máttaráhkuin? áhkku biškkáda ja geahččá bastilis čalmmiiguin munnje. – Amma mun lean lohkan duhát geardde ahte Elle birra ii galgga hállat! Vuoi, vuoi, dál máttaráhku vuot šlundágoahtá ja čierostuddá vahkkoviissaid, iige gáro borrat maidege. Boares olmmoš sáhtta vaikko jápmit!

Áhkku skálahallá kástarolvuložiid, deške borramušruittu guovdu beavddi ja jávkkiha uksabeaškasiin iežas gámmárii.

Geahčan čalmmit jorbbasin su maŋŋái, dasto borramušruitui ja fas áhku maŋŋái.

Dál in duodai ádde in maidege. In leat goassige gullange mange Elle birra. Mo mun sáhtán hállat man nu birra, man birra in dieđe maidege?

Livččii miella huikit áhku manjái: Nie ii leat vuoiggalaš!!! Muhto mun dušše čuoččun, heangguhan giedaid ja čohk-kedan loahpas boradit.

Lihkus eadni bohtá odne ruoktot Guov-dageainnus.

Go eadni bohtá ruoktot ain bearjada-
ga, lávejetne čohkkát guuuhká mu la-
njas háleštallamin. Eatnis orru heajos
oamedovdu, go gártá barggu dihte leat
eret vahkuid.

Mun illudan oktasaš bottuide. Láven
čájehit sutnje makkár odđa áššiid ain
lean gávdnan neahtas. Muhtumin joba
dingostetne juoidá interneahtas, ja de
láve suohtas vuordit páhka. Eadni čá-
lista ain báhpára vai beasan ieš poast-
tas viežžat.

Odne mus ii leat gal mihkkige maid čáje-
hit. Jurdagat joreštit dušše birrat bir-
ra, birrat birra. Ii eadnige jietnat mai-
dege guhkes áigái, čohkohallá dušše mu
seannga alde. Lea nu vuogas, go sáhttá
dušše leat nie, jaskadit ovttas. Amma
moai maid letne vehá dego áhkku, ean

liiko gažaldagaide. Lea ollu buoret ieš beare mitalit juoidá. Loahpas goittotge in máša, ja jearralan: – Gii-at dakkár Elle lea, gean máttaráhkku nu morašta?

Dovddan ahte in sáhte eahkedis oba nohkkatge, jos in beasa dan birra háleštit.

– Ellego? eadni šuohkiha ja orru dego šovkkodivččii vehá.

Son eahpida vehá, ja oainnán varrasuona bulljámin su gállus, nu mo láve go smiehttá juoidá hui duođas. Son

šuoškiha vel oktii ja orru ain jaska.
Loahpas orru dego mearrideamen:

– Elle lei máttaráhku uhcaoappáš, leigson golbma vai njeallje jagi nuorat go máttaráhkku. Go ollesolbmuin lei bargu, de lei máttaráhku bargun geahččat, ahte Ellii ii geava moge.

Geahčan eatni cakkas njálmmiid. Áhkku lea muitalan vaikko man ollu ovddeš áiggiid birra – mo lea vejolaš ahte ii leat goassige namuhange Elle?

Eadni joatká:

– Elle lei dego uhca lottáš – movttet ja garas lávlut ja juoiggadit.

– Son lei buohkaid beaivesuonjar, ja liikui stoahkat ja buljardit. Buot eanemusat son liikui johgáddái, vaikko dohko ii lean eisege lohpi mannat, ain jo okto gal. Liikká son láve ain livkkihít gálašit ja stunžet gáddečázis, erenoamážit dalle go mii nu eará dáhpáhusaid

suoládii buohkaid fuopmášumi. Lihkus gáddi lei coagis ja buot lávii mannat bures.

Oktii de lei sin eadni buohccán hirbmaidit, ja buohkat ledje huššamin:

– Mo dál galgá, go doavttir lea nu guhkkín, ja eadni lei nu buozas? Áhččiige lei váris bohccuid luhtte, iige biigá diehtán maid sii galge. Dalle lei Elle fuomášan liibba ja vuolgán okto gáddái. Son gálíi čiekŋalut sadjái, gárttai rávnnji háldui ja jávkkai. Maŋŋá son gávdnui mealgat vuollelis, lei sorron doarresfierbmái. Dat lei hui lossat máttaráhkkui, gii iešge lei ain mánná. Son dovddai iežas sivalažžan, go ii lean fuolahan unna oappástis.

Eadni bisána muitaleames. Mun velohalan seanggas gitta čalmmiid, govahalan uhca Elleža juoiggadeamen gáttis. Mearridan eará háve muitalit eadni luođi birra.

Lávvardatidit lea linis dego bummolullobalva, mas lea buorre govddodit. Áhku guovttos etniin gulloba gumppusteamen gievkkanis. Áhkku orru vajálduhttán ievttá suhtu.

Velohalan seanggas ja smiehtadan Elle ja su luodi. Elle birra ii oro gal gánneheamen ovddidit ságaid, nu guhká go áhkku lea stobus. Muhto mo lea vejolaš ahte gulan su juoigamin?

Válddán báhpára ja sárggodan. Stuorra rumbbu ja dan báldii vel hirbmat noaideromanasa, dievva njálmmi romes bánit vel, hehe, oalle jo fasti. Deattašan vel dievva áimmu ivdnejorbadasaid, dielkuid ja iešguđetlágan roncciid. Dego livččii ráhkumin luđiid áibmui ...

– Gea áhkku, maid lean ikte skuvllas sárgon, dadjalan go boadán gievkkanbeavddi lusa.

Áhkku loktesta čalbmelásaid njuni ala ja geahččá beroštumiin. Son liiko oaidnit buot, maid mun lean ráhkadan, leaš dál duodji dahje tevnet dahje erenoamáš niibi maid lean liibmen čoahkkái báhpáriin, Youtube-rávvagiid vuodul.

– Orru leamen fámolaš noaidi, son láhttesta.

Illu bulljarastá mu mielas, dego guolásteaddjis, go guolli dohppe.

Áhkku aiddo čohkkeda gievkkanbeavdegurrii ja čilgegoahtá mo noaidit ovddeš áigge lávejedje dearpat rumbu ja einnostit mii dáhpáhuvvá, dahje vuolgit mátkái muhtun ealli hámis. Ja mo mišunearat loahpas bolde visot rumbbuid ja muhtumin oba noaidige.

Moson áhkku buot dieid diehtá?

Eadni steike váffeliid ja mii herskostalat ovttas. Maŋná áhkku oidno savkkuheamen juoidá eadnái ja soai ráhkaneaba márkani. Sihkarit máttaráhku lusa. Ammal jo borada gal ...

Njáhkalan áhku latnjii. Doppe lea áhku hádja. Su skuffaskáhppe lea dego árdnabáiki, gos láven suoli fitnat geahčadeamen boares dávviriid. Doppe leat mánga dingga, mat áhku mielas leat hui heittogat, nu mo spealat ja suoskan-duhpáhat. Ártet ahte áhkku dakkáriid vurkkoda.

Cokkan gieđa siskkimužžii vuolimuš skuffii. Giehta diehtá justa gos mii lea.

Áhkku ii láve suovvat iežas dinggaid moivet, muhto muhtuminhan áhkku maid lea mátkkis, dahje gávppis, dahje ...

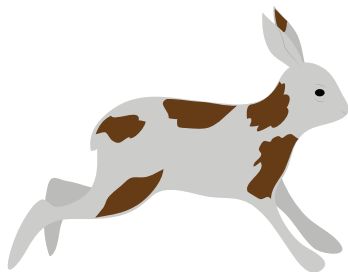

Suorpmat fáhtejit litna guolggá ja geasán oidnosii uhca, uhca juolggáža. Vuosttaš háve go gávdnen dan, ledjen áibbas hirp-

mástuvvan. Manin áhku skuffas lea juolgi? Njoammeljuolgi!

Dan in lean sáhttán namuhitge áhkkui, go dalle áhkku livččii árvidan ahte lean fitnan snuoggamin. Dat lei givssidan mu guhkes áiggi, ja ledjen vuordán dan beavvi, go áhkku fas manašii dobbelii, vai sáhtten fas fitnat geahččamin uhca, litna juolggáža áhku skuffas.

Oktii ledjen skuvllas čállindiimmus čállán gándda birra, gii gávnna njoammeljuolggi, ja rievddai njoammilin. Oahpaheaddji lei rábmon mu čálloša ja mui-talan ahte dolin jáhkke ahte njoammeljuolggis lei erenoamáš fápmu.

Ihkku niegadin, ahte áhkku lei noaidi, ja borai njoammeljuolggi. Iđitbiepmu boradettiin geahčadin áhku hui dárkilit, muhto de orui jo nu jallas niehku. Dál gal áhkku orui áibbas dábálaš áhkku.

Čaimmihin jitnosit ja gazzagohten fas suohkada.

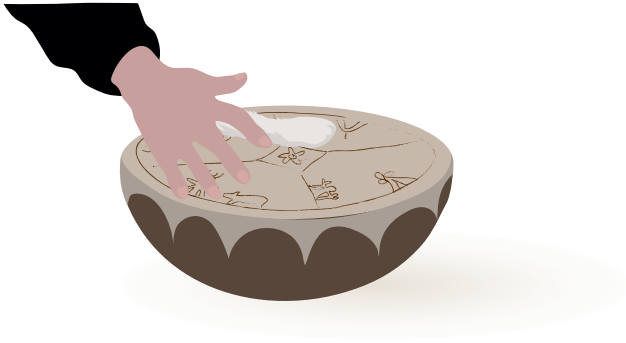
Skuvlla manjá mun vuot gárvodan nan-
nosit ja vuolggán olggos. Jurddašattan
buot mii dáid beivviid lea dáhpáhuvvan.
Ferten himáhallat vel dan Lemet-Áillu,
gii vel ikte álggahii hárdinšuoŋain:
– Jovvna ii beasa rumbokursii, son lea
áibbas ...

Mun jorggehin ja geahčastin sutnje dak-
kár romes čalmmiiguin, ahte son jask-
kodii seammás, gaskan cealkaga rohttii
áibbas eará sága. Jurddaš jos son livččii
diehtán buot maid mun dihten, de gal ii
livčče diekkár joavdelasaid šloambbis-
tan!

Jurddaškeahtta maidege juolggit dá-
jadit boares stohpui. Feaskáris ozastan
ođđa riššadoasa ja cahkkehan váráid
gintala.

Goargnulan gollan boardagiid loktii ja ozastan hárjánan giedaiguin rumbbu goarrunmašiinna skuffas. levttá balu sajis dovddan dál imašlaš ráfi ja nanuvuođa.

Ohcalan lupmas litna guolggaid, ja luoi-tilan njoammeljuolggi rumbbu ala.

Njoammeljuolgi finada rumbbu náhkis, vuos váráid, eahpedássidit, dasto vehá garraseappot ja dássidis jienain. Dat dego dánsu rumbbu náhki alde ja mun dušše čuovun dan báru. In oro ieš oba dearpaminge. Njoammeljuolgi dahká luot-
taid, njuikkoda šuoŋaid, mat justa hei-
vejit ievttá luohtái.

In šat máša, muhto juoiggadan mielde, bijan čalmmiid gitta ja juoiggadan. Mu jietna ja rumbbu gupman deavdá olles lovtta, dálu, oba máilmmi. Váibmu vel orru searvan dearpamii ja lea oalle somá. Vajálduhtán buot eará.

Dego fuomáškeahttá mu juoigamii sear-
vá seakka jienaš. Vuos guhkin, dasto fámoleappot. Čárven čalmmiid ain gitta ja guldalan seakka jienaža, mii juoigá mu mielde, seammá šuoŋa, seammá

rytmma. Juoiggan ain dassáigo mu báld-
das fáhkka skoaliha. Healkkehan ja ra-
ban čalmmiid, ja giddden daid fas seam-
má johtilit – dát ii oro šat albma!

Áibbas mu bálddas čohkká vilgesvuovt-
tat nieiddaš, gii juoiggasta vel vehá,
ovdalgo bisána, go jo munge lean bisá-
nan.

Mun njielastan. Rámškkuhan čalmmiid.
Ja njielastan vel nuppi háve.

–Leatgo don Elle? Mu jearaldat illá
gullo, lea measta dego vuoŋŋanas.

Elle nivkala ja geige gieđa
rumbbu guvlui. Geigen
dan sutnje doangges
gieđaiguin. Nieida
váldá rumbbu ja
njávká dan guhká.

Smávva ganjal fier-
rala su muođu ala.

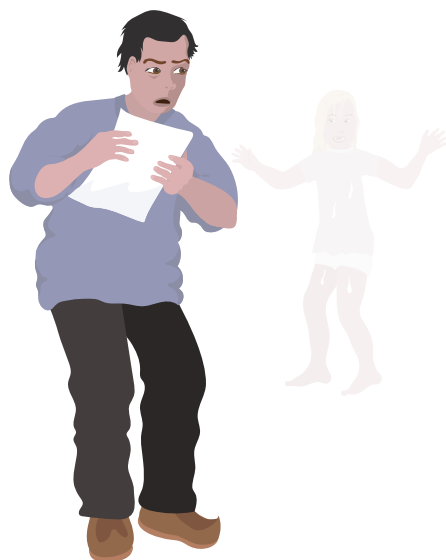
Elle geahčada rumbbu ja njoammeljuolggi dárkilit. Son guoskkahallá julggiin várrugasat rumbbu, dego ohcá juoidá iežas mielas. De son juoiggadišgoahtá ártegis šuoŋain: “Luodi luottat, máttuid fámut, sieluid šalddit, dološ do-lat”.

In ádde vuoiga in maidege. Leagason duohta ahte Elle lea mu fuolki? Mu máttaráhkku! Meastaribahan moddjestit go oainnán nieiddaža iežan bálddas.

Fáhka Elle heaitá juoigamis ja muitala: – Go mun ledjen unni, mus ledje ere-noamáš fámut. Dovden oktavuoda min máttuide. Go eatnis lei bávččas, mun dollen giedaid su alde, ja bákčasat nohke. Jos lei earálágan heahti, de imaš fápmu bijai mu juoigat, seammásgo mu juolggit johte čáhcegáddái. Gáttis mun

in sáhttán eará go gállit johkii, vaikko buohkat ledje álo gieldán – ii fal čáh-
cái mannat. Muhto mu siste bohte amas
luođit, mun gállen johkii, čiekŋalabbui
ja čiekŋalabbui, dassáigo mun rivden
guollin ja vuodjalin rávnnji mielde vulos
dahje bajás, gosa vuoiŋŋat mu sádde-
jedje. Mun vudjen ja vudjen, dassáigo
fuomášin mo sáhtten veahkehit.

Oktii vudjen doaktára stobu lusa, go
eadni lei buohcamin. Doavttir lei loh-
kamin juoidá hui duođas, go mun huik-
kádin oainnáhalakeahtá:
– Badjenjárgii, Badjenjárgii, doppe lea
hehti!

Doavttir illá livččii máššan luoitit lohkanhommá, muhto go jo nu čielgasit gulai, ahte lei heahti, de vulggii. Geassastii heastta ja vulggii. Mun dan botta vuodjalin johtilit ruovttoluotta, ja gergen muttágit gáddái, go mu oabbá lei jo fuomášán ahte ledjen jávkan. Mun dahkaludden ahte ledjen gáddečázis stunžemin dušše vehá, ja vulgen su mielde stohpui coggat goikebiktasiid.

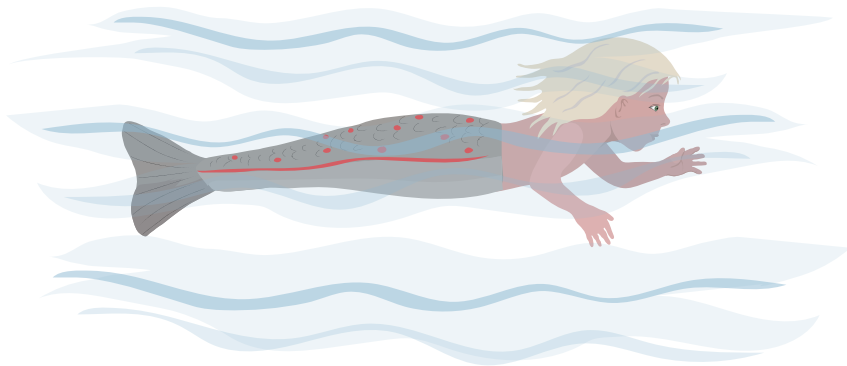
Buohkat gal imaštalle, mo doavttir iešalddes lei ádden min geahčái boahtit, justa go eatnis lei heahti. Ii doavttir iešge máhttán dadjat, mo son dieđu lei ožžon. Logai iežas dego oahpes luođi gullan, ja de dovddai ahte deike fertešii vuolgit hoahpuin.

Diekkár mátkki maŋŋá mun ledjen guhká hui váibbas. Mannen árrat nohkkat áitái, gos lávejin Risten-biiggá bálddas oadđit. Njávken uhca njoammeljuolggi, maid ledjen gávdnan hirssaid gaskkas áittis. Muhtumin sáhtten olles beaivvi

veallát. Risten láve bealkkestuddat, ahte buohccába dieđusge, go lobi haga manná gálašit, muhto láve ain buktit munnje juoidá borran láhkai áitái, go in veaje stohpui boahtit.

Nie lei geavvan maddái dalle, go siesá lei leamaš áhpeheapmin ja go áhčči lei opmui darv́anan burruin, ja doadján loahpas vel juolggi, go lei geahččalan oažžut burru bajás. Dalle mun vudjen guollin lagaš giliid dáluide, hásten, na measta bággejin albmáid veahkkin.

Vudjen nu guhkes mátkki, ahte measta in nagodan šat ruoktot vuodjat, ledjen nu vuoimmehuvvan.

Manimuš mátkki manjá mu fámut jávke. In gullan máttuid luđiid, vaikko ohcalin daid, ja áibbašin dovdat amas fámu. Muhto dat ii bohtán. Lávejin ieš okto meahcis juoiggadit, ohcat oktavuoda, muhto in ožžon makkárga vástádusa. Lei nu ahkit.

Smiehtadin dávjjit ja dávjjit ovddeš áiggi noiddiid, geat geavahedje rumbbu veahkin, go válde oktavuoda vuoinjain.

– Áhčči, itgo munnje ráhkat rumbbu?
Livččii ollu suohttasut lávlut ja juoigat, jos sáhtášin rumbbu vel dearpat!

Mu ádjás lei goas nu leamaš rumbu, ja áhčči maid vissa diđii mo rumbbu ráhkadit. Muhto áhčči jodii čoakkalmasviesus, iige ipmil gul dohkkehan dakkár

rumbbuid. Inge mun de ožžon rumbbu, vaikko mo isken čalmmiid rámskkuhit áhččái, bivdit, juoiggastit ja lávlut čábámus lávlagiid, maid ledjen hutkan. Áhčči dušše doalai mu askkis ja njávkai vuovttaid, ja loahpas álo logai:

– Vuoi Elležan, váhkarlottážan. Buot eará gal duddjon maid dárbbasaččat, muhto rumbbu it sáhte oažžut. Dat lea lpmila sáni vuostá.

Dat čakča lei nu seavdnjat ja lossat. Eadni elii buoza ja mii nieiddat šattai-
met veahkkálagaid návehastit ja bargat
ollu lossa bargguid. Álo go mun juoig-
gastin somás luodáža, de gii nu šikkui:
– Hyš, suruhuddamis.

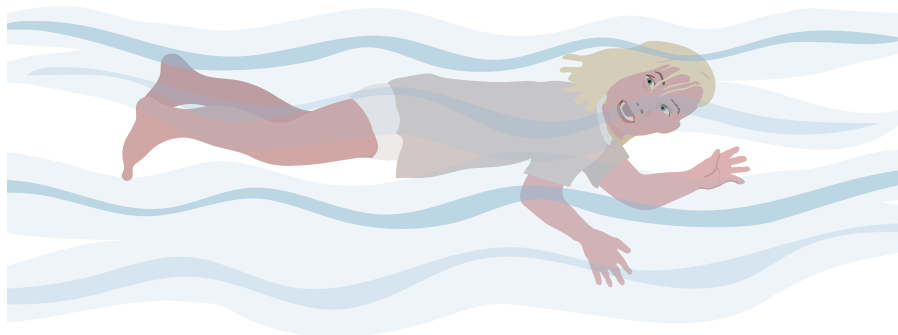
Ballen oppa áigge eatni hedjoneames.
Dihten ahte mun in sáhtáše vuolgit
veahki viežžat. Go mus livččii beare
rumbu!

Ovtta beaivve, go eadni vuot bázii seņ-
gii ja moai gurppuime suinniid láđus ná-
vehii, de mun mearridin. Mearridin vuol-
git rumbbu ohcat. Dihten, ahte buot
rumbbut eai leat boldojuvvon, ja ahte
jos vuoijnat mu láidestivčče, veahke-
hivčče gávdnat rievttes šuoņa, rievttes
dovddu raddái, de gal gávnašin rumb-
bu. De gal nagodivččen eatni veahkehit.

Muhto vuoinnat eai boahtán, vaikko mo juigen. Vaikko mo áibbašin.

Dalle mearridin birget ieš. Munhan ledjen dahkan dan nu mángii, juoigan, lávkon čáhcegáddái, rievdan guollin.

Vázzen dego mierkká siste, juigen, juoiggadin vuos gulul, ja dađistaga go ledjen earáid gullameahttumis, jitnoseappot. Nuoladin ja gállen čáhcai, vaikko in dovdange seammá go ovdal. Čáhci goit stužai seammá oadjebasat mu birra, dat lebbii mu vuovttaid rávnnjis, go buokčalin. Giddejin čalmmiid ja mannen rávnnji mielde, inge šat máhc-can.

Go Elle geargá muitaleames, máhcan munge dego mátkkis fas boares stohpui. Elle čohkká mu bálldas ja doallá guvttiin giedain rumbbu. Jurddaš, diekkára son lei nu áibbašan, dalle áigá. Ja dál son čohkká iežaset gácci boares stobus, mu máttarmáttaradjá sevdnjes lovttas ja doallá rumbbu.

– Jurddaš, áhčči vuortnui ahte ii agi beaivvisge ráhkadivčče rumbbu, Elle šuohkiha.

– Vahát, mun logan. – Ja jurddaš ahte giige ii dieđe maidege dán rumbbu birra. Dušše mun, go vahágis gávdnen dan, go ... čilgen ja ruvssodan vehá go smiehtan mo ledjen suhtuin “dearpamin” rumbbuid, go skuffa vahágis rahpasii.

Lihkus lea seavdnjat.

– Maid jos áhččát ráhkadii rumbbu suoli maŋŋá go don ledjet, eh ... “man-nan”? árvalan. – Jos son moraštii nu garrasit ahte barggai dan maid ii lohkan iežas sáhhtit dahkat?

– Dat gal sáhhtá, Elle miehtá.

– Vuoi, mun in goassige oaččo ráfi dan jurdagis, ahte mun mannen ja buohkat earát báhce eallit morrašiin. Munhan áigon dušše rumbbu ohcat ja fas boah-tit ..., Elle beanta šlundáda.

Eahket lea jo maŋŋit, ja Elle jietna or-ru váiban. Mun gaiván uhca loktaglá-sažii, dego doppe gávnašin vástádusa.

Go fas guovllastan Ellii, de healkkehan. Son ii leat šat das. Dušše rumbu lea mu bálddas, ginttalčuovggas.

Leangoson mun olles jirpmiid alde?

Lea mañimuš vahku ovdal juovllaid. Lemet-Áilu ja Mihkku leaba ožžon friija mañimuš diimmuid, go leaba hárrjehallamin rock-lávlaga juovlafestii. Nieiddat fitnet bottus musihkkalanja uvssa duohken guldaleamen ja nihlistit.

Loktestan hárduid. Mun lean mañimuš áiggiid measta beare jurddašan Elle ja su eallima, inge leat šat rokkemiid ja rumbbuid muitán oba negaditge. Earret dieđus imaš rumbbu boares stobu lovtas, dan gal lean fitnan dearpamin juohke eahkeda, ja Elle lea ain ihtán sevdnjes loktii. Doppe letne ovttas smiehttan rumbbu árvádusa, muhto go ean leat gávdnan vástádusaid, letne dáikán ollu eará – muitalan iežame bearrašiid birra, etniid, áhčiid, oappáid ja vieljaid birra.

Ja Elle lea háliidan gullat visot, maid áhkku lea muitalan ovddeš áiggiid birra. Soađi birra, mo buohkat vulge báhtui eváhkkui máttás. Jos in muite juoidá, de ferten maŋŋá jearahit áhkus mo lei diet ášši.

Elle hervoša, go gullá ahte dán áigge lea lohpi fas juoigát, ja go vel lávddi aldege juiget.

– Jovnna, don maid sáhtát lávddi alde juoigat, son lohká.

– Já-á. In mun dan dieđe, mun vana-

han.

– In mun leat nu čeahppi.

– De leat, Elle nágge vuostá.

– Inge dieđe nu čáppa luđiidge, dušše daid maid skuvllas lean oahppan.

– Don sáhtát mu luođi juoigat, dan

don gal máhtát hui čábbát juoigat.
Válddát vel rumbbu fárrui.

Elle hoavrresta juohke beaivve dan juoigama. Amma lea danin go lea ieš álo liikon juoigat, ja dál lea su niehkun šaddan, ahte mun juoiggašin lávddis su luođi. Su čalmmit vel bullet, go son bivdá mu dan dahkat. Loahpas in sáhte eará go ráfi dihte lohpidit. Lohpidan juoigat su juovlafeasttas. Vaikko mun in leat gal eisege dakkár, gii iežan ovdidan gosage.

Maidson earát lohket? Maidson oahpaheddji dadjá?

Oahpaheaddji beanta doašku gieđaid go gullá mu evttohusa. – Vuoi man suoh-
tas, go sáhtát luođi rohttestit juovla-
feasttas!

– Dál go kulturskuvllas ii leat leamaš
juoiganjoavku, de ii leatge luohti mielde
juovlafeastta prográmmas. Gal dat lei
jo vuogas ...

– Na, mun válddán ieš rumbbu mielde,
mun lasihan vel árgges jienain.

– Váldde fal. Sáhtášitgo dan váldit
fárrui jo duorastaga, de beasat hárje-
hallat? Don sáhtát vaikko luonddufága
diimmus fitnat Mihkkaliin feastalanjas
geahččaleamen mikrofovnnaid. Lávddi
ala don gal hárjánat johtilit, don geas
nu nana buorre jietna.

De gal lei maŋnit šat gáhtat, vaikko čoavjjis lei ártegis dovdu, sealgi bivas-tuvai ja olles gorut oaivvildii, ahte dál gal lean jallošeamen.

Muhto Elle jedđestalai čábbát eahke-dis. Son logai iežas dovdat gamus ahte buot manašii bures, ahte ná dat galgai. Ja go Elle nu logai, de fertejin gal jáhkkít.

Skuvlla manjá muitalan áhkku ahte áiggun rohttet luodi juovlafeasttas.

– Aiddo muttát, son mojuhallá govda mojiin. – Aiddo muttát.

Mii son dat lea nu muttát, mun smiehtadan, muhto áhkku ii láve čilget dađe eanet.

Eadni maid orui hui movtta. Logai iežas váldit friija barggus bearjadaga, vai beassá boahit loahppafestii.

– Dan gal ferten, go don leat nu searra ahte juoiggastat doppe. Juohkehaš dal joavkku mielde loaiddasta, muhto gii okto lávddi ala duostá, dat gal lea ruovdi!

Vilppastan eadnái ja čaimmihan. lihan eadni sáhte diehtit ahte Elle lea lohpidan boahdit mielde lávddi ala. Lei čaimman ja lohkan ahte iihan giige su goit oainne. Mun gal álggus nággejin vuostá, ahte go jo mun oainnán, de ammahal earát maid oidnet. Muhto Elle bárdii oaivvi, eai buohkat sáhte gul oaidnit.

Feastalanjas lea olles šurra. Dievva eatnit ja áhčit, oappát ja vieljat leat čoagganan ávvudit juovlaluomu álgima. Oahpaheaddji láidesta doaluid, álggus mii buohkat lávlut ovttas Hosiánna, dasto Inger-Ánne lohká divtta muohta-čalmmiid birra.

Vehá ovdal go mu vuorru lea, čárven čalmmiid gitta, ja govahalan iežan sevdnjes loktii, rumbbu dearpat. Lea áibbas ártet go dáppe, buot dáid olbmuid siste, fáhtehalan seammá dovdui go lovttas, váibmu dearpá rumbbu sajis, luohiti deavdá mu jurdagiid ja fáhkka dovddan gamus, ahte Elle lea lahkosiin.

Gulan, go oahpaheaddji hástá Ásllat Ingg Anne Senjá Jovvna lávddi ala. Raban čalmmiid ja váccán lávddi lusa dego niegus, rumbu vel gieđas. Váccedettiin

dovddan unna guoskkaheami nuppi gieđas, ja árvidan, ahte Elle dat vázzá mu maŋis. Sávan olles váimmus, ahte earát eai su oainne.

Earát orrot oaidnimin dušše mu. Mu gállovuovttaid, maid ledjen eske hivsegis liibmen čaffadit bajás. Dovddan iežan ártegit measta rávisin, go buohkat nu jaskkodit, go oanehaččat muitalan iežan juoiggastit iežan máttu luođi.

Dearpagoađán rumbbu. Oahpes gupman buktá oadjebas dovddu, inge šat muite ballat.

Lean dego sevdnjes lovttas ja juoiggastan Elle luođi, justa nu mo lean dahkan juohke eahkeda mánga vahku jo. Lea seammá lunddolaš go vuoignat dahje čalmmiid rámskkuhit. Loahppaoasis Elle vel juoiggasta mielde, ja lea nu imaš čáppat ahte lea vehá šállu go earát eai dan gula. Áhkku erenoamážit livččii liikon.

Buohkat doškot giedaid, ja mun vehá hirpmástuvan, maid mun dál barggan? Ná guhkás in lean oba jurddašange beassat.

Gopmirdasttán geahppadit ja lávkulan iežan sadjái, dego livččen viehkan maratona ja bohtán vuosttaš sadjái. Raddi uhtes ii luoddan movttain.

Maŋŋá vel nu suohtas guldalit Mihku ja Lemet-Áillu rockerumbbuid čuojaheamen goappátge lávlagis, Mihkku Merry Christmas ja Lemet-Áilu Jingle Bells. Ánne Kirste vel lávllui ja mii doaškkui- met gieđaid dassáigo hilaštedje.

– De mun sávan buohkaid vel bures boahthin káfe juhkat ja juovlaherskuid borrat, lohká oahpaheaddji loahpas, ja olmmošmearra márragoahtá kantiinna guvlui. Mánegasat rábmostit manadet-tiin mu duostilin. Mojohalan ja stellen iežan ráidui.

Fáhka mu báldii idista Lemet-Áillu áddjá, gáffegohppa vel giedas. Son dohppesta mu gargnili, ja lohká:

– Dágot dat lea dat juoigalas gánda, bures, áddjá dearvvaha. Boađe mu beavdái dohko čohkkedit, besse moai luhteságaid hállat, son hástá.

Moddjestan vástádussan ja barddán juovlagáhkuid vuložii, dievva tallearkka. Váccán ádjá beavdái vehá dobbelii lanjas ja mojohalan ieš okto ahte dál gal orun Elle nammii maid čoaggán gáhkuid.

Lemet-Áilu ieš gal ii oidno, nu moai čohkohalle su ádjáin guovttá. Áddjá lávii ovdal álo viežžat Lemet-Áillu skuvllas ja láve muhtumin mu maid hástit fárrui, ringesta vel áhkkui, ahte buktá mu manjeleappos ruoktot.

– Don juoiggastit fiinna luođi eske, áddjá lohká. Nivkalan ja gáskkestan gáhku.

– Amma Jovvna diedát gean dat lea luohti? son jearrala. Guovllastan sutnje, inge riehta dieđe maid dadjat, go iihan giige oro diehtimin maidege Elle birra. Ja áhku lei namalassii gielán, ahte su birra ii oaččo hállat.

– Na Elle luohtihan dat diedusge lei, áddjá joatká ja gádju mu váttis dilis.

Geahčastan ođđasit sutnje, vehá guhkit. Lea ártet gullat gean nu hállamin Elle birra.

– Diedátgo Jovvna, mu áhčči lei mánga dálvvi reanjan du máttarmáttarádjás, ja oahpásmuvai suinna bures. Áhčči oahpahii munnje maid Elle luodi ja dat lea čábbámus luhti, maid lean goassi-ge gullan. Mun dovden dan seammás go don rohttestit dan eske. Dat dat fal lei.

Ruvssodin vehá. Orui nu ártet gullat gean nu hállamin Elle birra. Mun ledjen doallan su iežan suollemasvuohtan, ja dál in lean riehta sihkar háliidingo juogadit su. Muhto áddjá ii jearran lobi, dušše jotkkii.

– Áhččán muitalii ahte du máttarmáttaráddjá lei nu morrašis manjágo uhca Elleš lei heavvanan, ahte son ii diehtán maid galggai bargat. Son iskkai álggus girkus gávdnat jeddehusa, ja go dat ii veahkehan, son heittii fitnamis gostige,

doaimmahii iežas bargguid ja orui ruovtus.

Ovttá beaivve soai de leigga mu áhčiin muoraid viežžamin meahcis, go du máttarmáttaráddjá áiccai stuorra báhki. Son geahčai dan guhká, ovdalgo mearridii čuohppat dan. Dálvit son de gobai dan rumboávnnašin, ja oaččui eamida navildit dan ala sistti.

– Dát lea Elle rumbu, máttarmáttaráddjá lei dadjan mu áhččái, gii ii duostan jienihitge maidige dan birra, ahte Elle-riehpuhan lei jápmán.

– Dan rumbbu du máttarmáttaráddjá doalai gieđas ain muhtumin eahkedis, go lossa muittut givssidedje su, Lemet-Áillu áddjá muitala.

– Gal Elle vel boahtá, gal son ovttá beaivve vel čuojaha dán rumbbu, lávii du máttarmáttaráddjá dadjat. Muhto go fárrejedje ođđa vistái, de rumbu ii šat oi-

dnon, ja vehážiidda golnnai ja jámii maid du máttarmáttaráddjá.

– Eske go oidnen du lávddi alde juoigamin, de orui dego Elle livččii máhccan fas. Vaikko in leat ieš Elle oba oaidnánge, lean dušše gullan su birra, de mu mielas orui ahte Elle ieš maid lei dáppe min searvvis.

Galbma rávdnji johtá mu sealggi mielde. Jurddaš – áddjá lei dovdan, ahte Elle lei lanjas! Ledjen čohkkán jaska olles áiggi, go áddjá muitalii.

Gáhkkolátna lei ain borakeahtta mu ovddabealde. Lihkus áddjá ii orron veháge vuordimin, ahte galggašin jienádit maidege dasa, maid son muitalii.

– Jos háliidat goas nu fitnat háleštallamin, de mun orun ain dan ruoná stobus, dálkkasgávppi bálldas. Besse moai ovttas muittašit Elle, áddjá čaimmiha, ja vuolgališgoahtá.

– Áinnas, logan nu jaskadit, ahte in jáhke ádjá gullat. Muhto son gullá, jorggeha vel oktii mu beallái, dollesta hárdui ja lohká:

– Don leat roahkkat, Jovvna.

Biillas ruoktot vuojedettiin mun heaibun vuot jearaldagaiguin. Mo visot lea vejolaš? Mo Lemet-Áillu áddjá sáhtii dovdat Elle lanjas? Leigoson áddjá gullan maid su?

Ruovttus measta viehkalan seammás boares stohpui, vai beasan juogadit ođđa áššiid Elliin. Muhto de báhčá somás jurdda mu oaivái – go jo Elle sáhtii boahit mu lusa skuvlaguovddáži, amma de sáhtášii seammá bures boahit deike, mu latnjii? Inhan mun skuvllasge dárbašan dearpat rumbuid inge juoigat, vai Elle idášii ...

Ozastan njoammeljuolggi lávkalupmas ja njávkkán iežan muođu dainna, man dat lea linis! Giddestan čalmmiid ja čohkken buot iežan jurdagiid rumbui, mii lei ain mu skuvlalávkkas. Jurddašan dan

šuoŋa, mo dat láve deavdit lanja ja mo dan dearpan heive nu bures oktii mu váimmuin. Juoiggadan litnásit Elle luodi ja dovddan oahpes fámu leavvamin miehtá goruda, dassáigo lean áibbas sihkar, ahte Elle lea bohtán.

Guovllastan nuppiin čalmmiin, ja beahttašuvan sakka, go in oainnege geange. Ii dat doaibmange! Dalle Elle fáhkka idista lássaliinni duohken, ja čaimmiha. Hilbes rieban!

– Hyš, mun logan. Eadni guovttos sáht-tiba gullat.

Elle geahčada mu lanja čiegas čihkii. Lea nu ollu maid mus livččii miella čájehit ja čilget sutnje, muhto dál dat fer-te orrut.

Elle rábmosta mu loaiddasteami – jurddaš ahte nie sáhhtá luođi oažžut loktanit čuovggaiguin ja jietnarusttegiiguin.

Mun fáippastan su rámi dobbelii. Mus leat dehálut sáгат.

– Lemet-Áillu áddjá dovddai, ahte don ledjet feastalanjas, mun logan.

Elle šovkkoda.

– Várра lea buoremus ahte in šat mana olbmuid sisa, son lohká.

– Dahkábat maidege jos du oidnetge? smiehtadan jitnosit.

– Muhto justa eadni guovttos gal eaba dárbbasivčče dan gal dahkat. Álgiba imaštallat mo mus lea nieida guossis.

Elle šnjeazista: – Amma don logat ahte dus lea moarsi.

Mulggastan sutnje, muhto ferten dasto čaibmat munge, go Elle orru vehá unni mu nieidaskibirin, ja fuolkihan vel lea dasa lassin, vaikko dasa ii giige gal jáhkáše. Sihkarvuoda dihte bijan musihka čuodjat.

– Muhto gula, Elle. Gos don leat dalle, go don it leat dáppe. Gos du ruoktu lea? Gos du máilbmi lea?

In leat ovdal duostan dan jearrat, muhto dál in oro šat ballamin mastige. Elle geahččá morašlaččat vulos ja botnjá giedaidis:

– Álggus go mun heavvanin, mun gádden guhká ahte mun ledjen ain eallimin.

Vázzen min guovllus, oidnen min olbmuid morrašis, mo sii ohce mu ja ledje headis. Easkka go sii gávdne mu rupmaša Deanus, de mun fertejin dohkkehit ahte mun in leat šat. Muhto mun in beassan gosage, mahkáš paradiijásii. Báhcen vázzit oaidnemeahttumin eatnama ala, dassáigo gárten ártegis, ránes máilbmái, mii lea dego vearrámus fánjal. Lea hui ahkit doppe, ja váralaš maid ...

– Ártet. Leagoson danin go ieš dahket iežat hevvui?

– In dieđe. Vuoi man gallii lean sávvan beassat jogo albmá ilbmái dahje jo jábmiid áibmui, Elle šuohkiha.

Geahčan su jorba čalmmiiguin:

– Maid, duođas háliidivččet jápmit albma láhkai?

Elle geahččá mu duođalažžan:

– Buot lea buoret go ahte ii gula gosage.

Vuossárgga eadni vuoddjá vuot bargui ja mun čuovun su márkani. Logan iežan soahpan Lemet-Áillu luhtte leat olles beaivvi, go jo lea juovlaluopmu. Su áddjá lea lohpidan buvttetit mu dasto ruoktot eahkedis.

Sivvu vel soaigá, go nu čehpet gielistan eadni. Dego buoremusge rievvár! Muhto dál ii ábut, lean mearridan veahkehit Elle. Miella ii atte ráfi dan maŋŋá go Elle muitalii ahte ránes máilmmis lea váralaš, vaikko in arvange jearrat man láhkai.

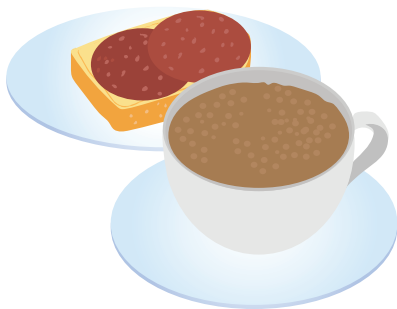
Eadni guođđila mu Lemet-Áillu ádjá šilljui. Mun váccán gulul uvssa guvlui dan botta go eadni murddiha váldogei-dnui, loktesta gieđa ja jávkkiha. Sávan ahte Lemet-Áillu áddjá lea ruovttus.

Tráhppa gihčá. Feaskáris lea boares stobu hádja, ja de njuikestan measta áibmui, go mii nu gullo! Rádío čuodjá gos nu siskeleappos stobus, ja moddján seavdnjadasas. Áddjá lea ruovttus!

Áddjá lea vuoššamin kakáo ja njuvdimin vuodjaláibbiid gievkkanis, dego livččii vuordimin guossi. Son loktesta visot beavddi ala ja geahččá mojunjálmmiid go mun boradan. leš gal ii váldde mai-dege.

– Na, mo Elle veadjá? son jearrá, ja geahččá mu ustitlaš čalmmiiguin.

– Bures, vástidan, dego livččiime há-leštallamin muhtun áibbas dábálaš

fuolkkis dahje ustibis. Áddjá orru diehtimin visot, dahje ain jo eanet go mun.

– Son lea gal dolkan vehá, go heangá dego áimmus.

– Já-á, áddjá vástida ja njávkkasta gáibbis. – Amma su galggašii veahkehít johtui gosa nu guvlui, son láhttesta gulul, cahkkeha biippu ja geahččá olggos.

– Nu mun leange jurddašan, muhto in leat oalle sihkar mo, dovddastan, ja orun dego geahppumin, measta áibmui loktaneamen, go beasan geainna nu juogadit čuolmma, mainna lean jo mánga vahku okto buncon, na, earret dieđus Elliin iežainis.

– Nuuu-ba, áddjá vanaha, ja biippostallá. Go olmmoš nie báhcá, de dáidá mii nu caggat su beassamis viidáseappot. Ferte várra guorahallat dárkilit mii dáhpáhuvai dalle ovdalgo son heavvanii.

Leigo buot nu mo dábálaččat? Vai dáh-
páhuvaigo mii nu erenoamážiid? Fitnego
makkárge amas olbmot, ledjego sis amas
dinggat?

Guldalan ipmašis ádjá sániid. Sus leat
gusto eanet gažaldagat go vástádusat.

– Sáhtta leat, ahte fertebeahtti vuol-
git ohcat vástádusa, hm, hm.

– Mátkái? nirvulan. Orun dego oaidni-
min munno Elliin čohkkámin busses, inge
liiko veháge jurdagii.

– Na, ii dal áibbas dábálaš mátkái gal,
áddjá čaimmiha, dego logašii mu jur-
dagiid. Muhto seammá láhkai go Elle
johtá. Don fertet bivdit veahkin iežat
ealli, iežat láidesteaddji, gal dat čáje-
ha, hm, hm.

– Já, mun logan, inge leat nu sihkar maid
áddjá oaivvilda. Álkihan sus lea čohkkát
das biipostallamin ja mitaladdat.

Muhto ii mus leat eará veahkkige, nu ahte geahččalan áddet.

– Lemet-Áilu lea sihkkarit ruovttus, jos dus lea miella fitnat su guossis. Mun sáhtán eahkedis du skirvehit dasto ruoktot, áddjá lohká, ja árvidan ahte dát dáidet leat buot rávvagat maid sus oaččun.

Beaivi hurggiha johtilit, ja speallankontrollat dušše njurgot, go attihetne olles leavttuin biilaspealuin ja báhčinspealuin. Lea buorre vajálduhttit buot ártegis gažaldagaid ja eandalitge buot vástádusaid, mat váilot. Mañjeleappos liggestetne pizza ja bidje nehttii ártegis govaid ja reške njálgát ártegis komentáraide, maid ožžo.

Veaigin áddjá doalvula mu ruoktot, ja sávvá vel lihku mátkái, ovdalgo jorggeha ruovttoluotta márkana guvlui. Loktestan gieđa su mañjái. Somás beaivvi mañjá ii oro iditságastallan šat nu issoras. Mearridan fitnat fas mañjá ádjá guosis.

– Hállo áhkku, mun lean jo boradan, huikkádan stohpui. Cokkan lieggasut biktasiid ja vuolggán seammás olggos.

Ođđa movttain gorgnen boares loktii. Letne šiehttan doppe fas deaivvadit, go muhtumin munnos láve menddo reašk-
kas šaddat. Lea rievtti mielde somá, go
lea skibir dás lahka, vaikko leage niei-
da.

Vehá áigge geažes čohkkájetnege fas
njunnálagaid lovttas.

– Amas olbmot, dahje dinggat? imaš-
tallá Elle jorba čalmmiiguin, go čilgen
sutnje maid Lemet-Áillu áddjá lei ár-
valan.

– Na, don fertet dál dárkilit muittášit,
logan duođas.

– Min geahčen gal fitne dávjá ol-
bmot, eandalii geassit. Áhčči lei oain-
nat hirbmat hállái ja liikui nákkáhallas
gussiiguin, eandalii rádjávávttai-
guin ja eiseválddiiguin, ieš nu movtta go
máhtii daid muttágit hárddestit, Elle
reašká.

– Mii láviimet lovttas guldalit ja láht-
tis lei vuohkkasit sálvu gokko sáhtii
oaidnit vulos.

– Muhto mu fámut jávke easka čakčat,
oalle maŋjit. Dalle gal ii fitnan šat ii
oktage guhkes áigái. Elle čohkká giedat
askkis, ja smiehttá garrasit.

Fáhka son čuovggiha:

– De finai mes, oktii bođii ártegis alm-
mái, orui dego soalddát. Hirbmat čáhp-
pes stevvelat, ja hálai vel amas giela.
Ja ná de vázzá, bonk, bonk, bonk, Elle
čájeha nu ahte lokta bonká, ja čaibmá.

– Ja min biigá, Risten, nu liiko ja čuov-
vu albmá ja cuoigu ja jearaha buot
máilmmiid álo go eadni finada stobu
olggobealde. Ja go eahket boahtá, ja
álgá leat nohkanáigi, de Risten boahtá
mu lusa ja savkkuha:

– Gea maid mun ožžon dan albmás,
karamellaid! Oaččut visot dáid, jos
manat oappá báldii nohkkat stohpui dán

ija. Mun geahčan vuos sutnje ja de njálgáide ja fas sutnje. Na, ovtta ija gal dohkkešii oappá bálldasge oadđit, vaikko leage garas čiekčat.

Ráhpulan njálggislána iežan gihtii ja doamihan viega lávkái stohpui. Oabbá gal dieđusge gáibida beali njálgáin alc-ces, seangaláigun mahkáš, muhto gal dan valjis juollu oabbáige!

– Manjit beaivve biigá lea nu movtta. Lohká iežaska áigut náitalit.

Biigá nu váivvida go sudnos eai leat suorbmasat, muhto son lea fuomášan addit irgái nuppi njoammeljuolggi, mii áitesálvvus heaŋgá. Sutnje báhcá nubbi mearkan das, ahte gullaba oktii. Mu mielas gal lea šállu go njoammeljuolggit leat nu fiidnát, mun láven daid njávkat, go lean heajos mielas. Dat leat nu litnásat ja go doalan muođu vuostá, de gal mokta badjána. Muhto leahan munnos ain nubbi, jeđđen iežan.

– Biigá oažžu ain reivve albmás, muhtumin vehá ruđa ja muhtumin vehá njálgáid, maid mun maid beasan máistit. Jurddašan ahte mun maid háliidan goas nu irggi, mii njálgáid vel sádde.

– Ovdal beassážiid de Risten oažžu albmás assás reivve, man siste lea gollesuorpmas! Risten dánsu birra aht` birra, iige de ádján guhká ovdalgo ráhkkanišgoahtá máttás, náitalit. Juovlaid maŋŋá son manai. Giddat lei ártet fas fárret áitái nohkkat, go Risten lei mannan. Visot su dinggat ledje jávkan. Maŋážassii fárrii oabbá munnje skihpárin áitái.

Geahčan Ellii ja iskan smiehttat. Sáhttágo biigá leat mannan Elle fámuiquin? Dahje su irgi? Orru gal hui ártet. Amma olmmoš ii sáhte nie eambo mannat nuppi olbmo fámuiquin?

– Mun jáhkán ahte moai fertejetne vuolgit ohcat vástádusa.

– Vuolgit? Gosa? Elle imaštallá.

– In dieđe. Muhto boahtte háve de ale don boađe deike, go dearppan rumbbu, mun boađán baicce du lusa, ja vulge ohcat.

Iskkan leat hui iešsihar, nu go mat livččii máilmmi lunddoleamos ášši vuolgit Elle mielde gosa nu, vaikko in dieđe heađisge man suoivvamáilmmis son oba boahtáge.

Elle ii nágge veháge, nu moai sohpe manit beaivve vuolgit mátkái.

– Eadni, amma mis lea ain dat hirbmat liegga oaddenseahkka? jearralan iditbiebmobeavddis manjit beaivve.

– Dat mainna geassit ii sáhte oppa oadđitge?

– De lea, áittis. Áiggutgo tuvrii?

– Na in dal nu tuvrii, muhto jurddašin somá dihte ijastallat boares stobus ...

– Já, boares stobus, eadni vanaha, ja gulan su jienas ahte jurdda ii lean nu buorre su mielas gal.

– Amma diedát ahte suovvabohcci lea gahččan nuppi ravddas. Doppe ii sáhte dolastallat.

– In mun áiggo dolastallat, dušše ijas-
tallat oadđinseahkain, boaldit gintala
ja lohkat Harry Pottera. Lemet-Áilu
maid áigu sin boares návehis oadđit,
moai áigo ovttas gohcit, sáddet govaid
ja háleštit dahje čálašit mobiillain.
Amma oaččun? li doppe leat váralaš.

– Na, beare áibbas sihkkarit lohpidat
leat cahkketkeahtta dola, eadni miehtá.

Eadni sihkasta vuovttaid bealji duoh-
ká, ja orru jurddašeamen ahte buot lea
liikká buoret go ahte mun čohkkán
ruovttus njunni dihtoršearpmas eahket-
botta. Eadni lea eadni.

Veaigemállása maŋŋá nahkehan láv-
kii goikebierrgu, niibbi, láibbi ja vehá
keavssaid.

Borrágoson Elle maidige? smiehtadan ja
mojohalan iežan gažaldaga.

Lávka sealggis váccán boares stohpui. Gallii son mun daguhin eadnái ahte ii dárbbáš boahit geahččat eahkedis. Várra seammá gallii go son daguhii ahte galggan leat várrugas gintaliiguin.

Boares stobus lea seammá ráfi go álo. Ordnestan oadđensaji alccesan boares sengii, ja imaštalan mo dat lea nu oanehaš. Vehá gavjan gal lea, muhto ii daga maidege. Roavgu vuollái ja oadđenseahkka ala.

Ginttal buollá nu čábbát. Njorrestan vehá kakáo kohppii ja lebben nisttiid oidnosii ovdalgo spoahkkalan gova alddán ja dain. Čálán vel gova ala “Buorre idja!” ja sádden eadnái. De báhkestan nisttiid fas lávkkii ja gorgnen loktii.

Manimuš áiggiid ii leat leamaš šat ve-
háge gelddolaš, lean jo nu hárvánan
rumbbu dearpat. Muhto odne giedat bi-
vastuvvet fas ja čoavjji cikcu, dego
dalle go vuosttaš háviid gullen Elle jiena.

– Láidesteaddji, láidesteaddji. Juohke-
haččas lea láidesteaddji. Orun dego
gullamin Lemet-Áillu ádjá jiena, ja dat
jedde mu, iige leat šat miella viehkalit
ruoktot, nu mo eske. Dovddan iežan
dihtorspealu sávgárin, mii vuolgá johtui
ollašuhttit barggu.

Ruoktot ii leat máhccat ovdalgo ášši
lea ordnejuvvon. Rokkantan rumbbu ja
njoammeljuolggi ja čohkkedan boares
roavggu ala.

– Láidesteaddji, láidesteaddji, dearp-
pan rumbbu ja juoiggan Elle luodi.

Mus maid lea láidesteaddji, muhto mak-
kár?

Fáhkka buot sevnjoda ja juoga čáhp-
pat bohtá mu njeaiga.

Huikkádan.

Álggus gáttán ahte ginttal dat dušše játtai, muhto fargga fuomášán, ahte in leat šat boares stobu lovttas. Lávka gal lea ain sealggis ja njoammeljuolgi giedas, muhto muđui lean dego ránes stállemáilmmis.

Leangoson mun dál Elle máilmmis? Livččii miella huikit: Elle, gos don leat? muhto in duostta, mas dan diehtá jos dáppe leat, na, eai dakkárat leat diedus eará go filmmain ja spealuin, muhto mas dan diehtá? lihan dát leat šat dábálaš máilbmi, vai leago?

– Elle? mun savkalan fiidnát, jos de liik-
ká gulašii.

Vehážiidda čalmmit hárjánit geamádah-
kii. Dobbelis oidnojit guokte stuorra
muora. Lihkastiigo doppe juoga?

Váccán lagabui ja orun oaidnimin juoidá čáhppámin muoras. Aiddo go boadán muora vuollái, de čáhppes orut runkkiha:

– Já, don bohtet viimmat! Čáhppes čalmmit šalgájit, dego livččii olles máilmmi rádđejeaddji.

– Leatgo oaidnán Elle? jearan nu ustitaláččat go máhtán, ja de čilgen olles leavttuin: – Mun galggašin Elle veahkehit. Son lea mu ustit, na, fuolki.

– Son lea darvánan dán máilbmái, ja mun háliidivččen su veahkehit, vai beassá, na, vai beassá, gosa nu.

In leat nu sihkar iešge gosa Elle galggašii beassat. Galggašiigo jápmit? Dan gal in hálit ... Muhto ii son várra sáhte min máilbmáige šat beassat, go jo lea ...

– Sus galggašii goit buorre dilli, loahpahan ja ánuhan garjjá iežan čalmmiiguin.

– Na, boađe! dat runkkiha, ja de girdila. Bajás áibmui ja de dobbelii.

Hei, ale guođe mu, jurddašan, muhto in duostta jienádit maidege. Bidjalan dušše viega lávkái maŋŋái, ránes geađgebálgá mielde, mii moalkasaddá čiekŋalis ávžži ravdda. Illá duosttan vilput ávžži vulos, go lea nu čieŋal. Geahčan tivdna garjái ja njolggástan dan maŋis, aman báhcit.

Lean jo váiban, go geađgebálggis goar-
gñugoahtá várrečohka guvlui. Bálgáguo-
ra geaigájit miestagat – vai leatgo dat
biikastreanggat? Galbma áibmu dead-
dá mu muođuide ja ruovderissi gaikkiha
mus gahpira.

– Bahákas! sáddehan ja gaikkihan gah-
pira ruovttoluotta ja geasán čiekŋa-
leappot oaivái. Gosa árpmuidson garjá
lea mu jodiheamen? Garrudan ieš okto
mielas buot ádjáid ja fantasiijamátk-
kiid. Ingo sáhte dušše gávdnat Elle ja
beassat ruoktot fas?

Gal Elle juollu orrut min geahčen. Gal
eatni guovttos sihkkarit juoga láhkai
áddeba, hm, dohkkeheaba, ahte mus lea,
vaikko oabbá fáhkka. Oh, dan gal eaba
diedus heađisge gal jáhke. Iigo sáhte
gávdnot juoga eará čovdosiid dása?

Bálggis joavdá alážii, gos ránes geađgemáilmmi gaskkas idista imašlaš jorbalas, mii čuovgá seavdnjadasas fiskadin ja ruoksadin. Dego jiehtanasaid áššu de livččii. Imašlaš hádja deavdá njuni, jápminhádja, vaikko in leat gal jápmán olbmo oaidnánge, earret spealus. Doppe gal lea álki, gottestit ovttá nuppi, sikktestit ja de lea geargan, rukses láttu dušše leavvá.

Guovdu šealgi árrana oidnojit čáhppes lottit, mealgat stuorábut go mu láides-teaddji, stuorra, bastilis skoalbmenjunit, gearggusin fallehit.

Dat njuikkodit ja dollet hirbmat rieja. Orrot dego gaikumin juoidá. Leatgoston dat boradeamen? Dego savánnas, antilohpa gaikumin.

Fañuhan oaivvi lagabui váccedettiinan, mii son doppe lea? Juoga ruoná ... vehá ruoksat ... die orrot dego vilges vuovttat. Fáhka olles máilbmi jorrangoahtá.

Eatnamishan ... veallá ... dat ii oaččo
leat duohta! Dat lea duohta! Dat lea
Elle! Hávit juohke sajis! Ja boralottit
ain das joreštit.

Elle ii lihkasge. Leago son jápmán?

Mu garjá girdá ain boralottiid guvlui. Váibmu julká. Duosttango vázzit manjis? Mo jos dat fallehit mu maid? Ja garjjá? Mo dalle?

Dego njoaziduvvon filmmas váccán lávkki lávkki manjis čuovgi geađgeguovddáži. Buot lahtut orrot bohtanan, njuovčča deavdá njálmmi ja illá sáhtán vuoignat. Buot min birra šaddá seađasin, buot ivdni čoaggana áhcagasti geađgeárrana guovddáži, go mun lávkkun lagabui, ain lagabui.

Fáhka boralottit jaskkodit. Dat lovttohallat oaivvi ja lihkahallet gearggusin soajáid.

Mii lea dát garjjáid, mii bohtá dego gonagas, vaikko nuppit lottit leat bealli stuorábut?

Go mun lávken čuovgi árrana siskko-
beallai, boralottit biškugohtet ja gehč-
čet munnje bastilis čalmmiiguin. Vilp-
pastan garjái, muhto dat ii lihkasge,
dušše vuordá.

Dalle mun mearridan – go dán rádjai
lean boahtán, de gal vel joatkkán! Ba-
jidan jiena, ja huikkádan, dego gumppiid
livččen gavdnjemin, luhti ludde áimmu.
Boralottit orrot duohpašuvvamin. Da-
đistaga go ain huikkádan, dat murdet,
ja loahpas dat girdilit.

Ránes áibmu orru sevnnjodeamen oalát,
go stuorra lottit girdet riekkisin min
bajábealde. Bajidan jiena vel eanet, ja
dalle boralottit vulget, fasttes gillja-
siin.

Dalle dego morihan geaidumis ja vieh-
kalan.

– Elle! Elle! Leatgo heakkas?

Elle fuoikkáda ja rahpá čalmmiid. Son savkala šovkes mojiin:

– Kánske mun dál beasan jábmiid áibmui.

– Ale vuos, Elle. Munnos lea mátki ain ovddabealde, mun logan, ja dohpen su gihtii.

Dalle garjá lebbesta soajáidis ja runká dego livččii juoigamin. Geahččá vel munnje. Juoigá dat, vaikko garjjá gillii juoigáge! Maid son dat oaivvilda? Galgango ... mun maid?

Garjá nu geahččá munnje, ahte mun maid mearridan geahččalit, ja juoiggastan su ráhkuma mielde.

Dadistaga dovddan mo jietna dálkkoda
balu. Bajidan jiena vel vehá ja vel vehá,
dassáigo dovddan ahte juolggit njur-
ret ja máilbmi jorragoahtá mu birra.

Garjá lebbe soajáidis, dat devdet olles
almmi ja moai Elliin loktanetne daid
mielde.

Go morihan fas, beaivváš báitá mu muođuide. Gos nu dobbelis gullojit mánáid jienat.

Elle oidno veallámin vehá dobbelis. Son orru maid morihaddamin, ja su háviid alde leat asehis giesaldagat.

Čohkkedan ja geahčan ipmašis alla geađgedáluid iežan birra. Bajimuš gearddis rahpasa glássa, ja muhtun nisu huiká: – Jeeensss! Dáidá leat áigi boradit, go lunttaš guođdila sáddogievnnis ja viehkala munno meattá ja jávkkiha uksaráigge sisa vehá dobbelis.

Elle čaimmiha. – Mun niegadin ahte skuolfi čagalduhtii mu iežas soajáiguin. Dan soajáin báhce unna vilges uvjjažat mu julggiide ja giedaide, nu ahte ledjen dego muohtaáhkoš loahpas, mitala Elle.

– Don leat gal vehá muohtaáhkoš velge buot dieid vilges loastariiguin, reaškihan mun.

Dalle easkka Elle fuomáša iežas loastariid, ja su muođut vanihit go smiehttá lego son ain niegus vai gozuid alde. li oro muitimin visot, mii sevdnjes máilmis dáhpáhuvai.

– Don leat vissa vázzán biikamiestaga čađa ja ožžon ollu háviid. Skuolfi lea dálkkodan du, čilgen hui duođas, iige Elle jeara dađi eanet. Son lea hárxánan dasa, ahte buot lea vejolaš.

Fáhka gullo lagamus stobus ártegis jietna. Gii nu vuobaida hui ahkidit.

– Mii diet lea? Elle jearrala.

Loktestan hárduid. In ádde mastege maidege, ja buot unnimusat dien ártegis jienas.

Fargga jietna gullostá vel oktii. Geas nu orru albma váivi. Lea dego beana holvvádivččii, muhto dattetge lea olbmo jietna.

– Vulgego geahččat? Elle árvala.

Eahpidan vehá. Amma gávpogis eai láve sehket iežaset nuppiid áššiide. Muhto maid jos geas nu dattetge lea heahti?

Metállauksa gižiha ja moai lávkejedje čoasus tráhppalatnjii. Seainnis lea guhkes listu, mii čájeha ássiid namaid, ja skádja doalvula juohke uhca jienaža guhkás bajás ja fas seammá johtilit munno beljiide. Livččii miella giljádít, muhto duđan bosastit áimmu vehá jinnosit, ja hervošan go rohpi vástida badjin.

Elle geahččá munnje, ja mun sutnje. Njieladan moddii, ja de njáhkalan várrugasat tráhpaid bajás. Juohke lávki skájiha soigosit. Dušše váimmu julkin báhcá skája olatmeahttumii, ja deavdá baicce oaivvi, varrasuonaid ja čoddaga, go moai njáhke vuosttaš geardái, uvsaid meattá, ja jotke nuppi geardái.

Fáhkka moai bisánetne dego guokte bácci. Nuppi gearddi uksa lea goavkkil!

Mihkkige ii gullo, ja moai čužžo dego geađgiluvvan stálut tráhpá mohkis, fáktejetne uvssa. Áigi bisána.

Vehážiidda váimmu julkin váidu ja dovdu máhccá giedaide ja julggiide. Moai geahčastetne nubbi nubbái ja de nuorbaletne viidáseappot bajás, dego njoaziduvvon filmmas, lávkki lávkki maŋis.

Moai guvle sisa uksagaskkas. Siskko-bealde lea seavdnjat, jáhkat oidnojit heaŋgámin rohkiin ja guhkes feaskkir doalvu dobbelii, eará lanjaide.

Elle lea áibbas šoavkat.

– Gal ... mun manan sisa ... báze don dása váktan, mun savkalan lossadit. Jietna illá bohtá.

Elle ii jietnat maidege, geahčastat dušše
lihasta ain sevdnjes feaskáarii ja fas mun-
nje, ja fas feaskáarii.

Suotnjalan feaskáarii, ovdalgo gáhtagoa-
đán ja viehkalan baicce olggos. Rukses
láhtterátnu joatkašuvvá mánga mehte-
ra ja ... maid árpmuid!

Šattan measta oaivejorgásii, go oainnán láhtteránu geažes muoraid, čábbát bar-
dojuvvon hálgguid. Gii nu lea áibbas
čielgasit ráhkkanan dolastallat. Nie
dárkilit lávii áddjá bardit muoraid meah-
cis, ovdalgo de cahkkehii.

Muhto dáppe! Gávpotstobus! Ferten
bealji vel ruohkkat, go iihan dat oro
heivemin.

Dalle fáhkka mii nu juliha tráhppalanjas.

– Gii nu boahotá! Čiehkát, gullo Elle
jietna uksagaskkas, ovdalgo son vieh-
kala báhtui bajit geardái.

Gearggašingo munge dohko, jurddašan,
muhto hilggun jurdaga seammá leavt-
tuin. Ii leat eará ráđđi go doamihit sisk-
kit latnjii. Aiddo gearrgan livkkihít guh-

kes glássaliinni duohkái ovdalgo gas-
salágan almmái boahdá sisa.

Ruoná ullobáidi ja assás buvssat hei-
vejit sutnje, muhto healkkehan go oain-
nán su álás julggiid. Dálhan lea juov-
lamánnu! Ja dán gávpogis lea maid
buolaš, vaikko in dieđege man davvin
dahje máddin mii dál leat.

Almmái orruge goallumin ja ohcagoahdá
juoidá. Guovlá juohke sadjái, muhto ii,
ii gávnna.

– Führsticken, wo sind meine Führstic-
ken? almmái muđalda.

Imaštalan maidson datges mearkkaša,
dassáigo fáhkka healkkehan – sticken
– amma almmái lea ohcamin riššaid! Dat
áigu duođas cahkkehit dola! Guovdu
láhtti!

Fáhkka áiccan riššadoasa spea-
jalhildus ja sávan duođas ahte

almmái ii gávnaše dan. Mii das boahtá
jos láhttis buolligoahtá dolla, de gal
leat fargga politiijat dáppe!

Almmái vázzá mángii speajalhildu meat-
tá muhto lihkus son geahččá álo eará
guvlui. Doalan vuoinnanasa, go son fas
jorggeha ja bisána aiddo speadjala ovd-
dabeallai, ja geahččá iežas speadjalis.
Dál gal geavvá funet!

Aiddo dalle čuojiha uksabiellu.

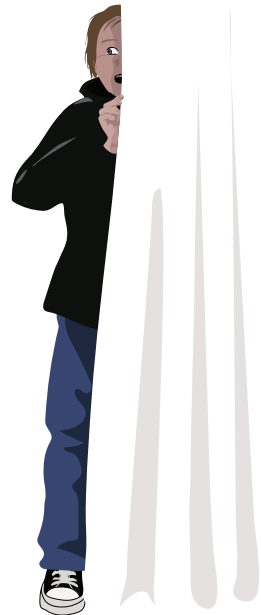
Almmái šuohkiha, ja vázzila uvssa guv-
lui. Speajal ja riššat báhcet. Mu juolg-
git álget njuorrat glássaliinni duoh-
ken, ja sávan bures boahtima, gii dal de
leaš boahtimin mu gádjut.

Almmái rahpá uvssa ja guldalan sáhke-
kejin makkár guossi dakkáraš albmá lu-
sages boahotá.

Uhtes in gahča bađalassii,
go gulan oahpes jiena ukša-
gaskkas – Elle!

– Buorre beaivvi,
Elle dearvvaha albmá.

– Bures bures. Já,
dáppe don orut, son
hállá dego oahpes olbmui
ja vázzá roahkkadit sisa.

Almmái čuovvu su sisa, ja soai vázzi-
ba njuolga dollasaji lusa.

– Já, dola cahkkeheamen don ledjet,
Elle joatká, iige oro veháge ballan, ja
mun lean áibbas hirpmástuvvan. Mun in
livčče duostan jienáditge maidege ád-
djái, ja guhkin eret ártegis árrana cuig-
godišgoahtit.

– Dola, dola, áddjá orru jievžamin iežas
gillii, ja čájeha giedaiguin mo áiggošii
cahkkehit, go beare livčče riššat.

Elle geahčastallá iežas birra. Orru oh-
camin mu, ja dađistaga headástuvva-
goahtá son maid, go fuomáša ahte áddjá
lea duođas dolain. Čalmmit ohcet čov-
dosa, maid de hutkkašii? Muhto sev-
dnjes stobus ii leat mihkkige, mii gájošii
munno bárttis. Elle čárve čorpmaid ja
gáská baksama. Son sulastahtá biinni-
duvvon ealli, mii áiggošii báhtarit, muh-
to ii dieđe mo.

Fáhkka Elle muođut rivdet. Orun dego vuohttimin gatnjala su čalbmegeažis go son rohtte vuoinjanasa ja juoiggasta. Luohti deavdá lanja ja johtá buot čiegain dego litna bussá. Dat bohtá mu lusa maid, dego liegga govččas, maid giessalan dorvun iežan birra dán amas báikkis. Lea dego liegga sákta, maid áhkku guossoha go čáŋan buollašis stohpui.

Amas áddjá lea bisánan dego geađgebázzi. Son guldala Elle jorba čalmmiiguin, cakkasnjálmmiid. Gieđat orrot vatnamin láhtti guvlui.

– Elle! son savkala, go luohti nohká.

De gal máilbmi jorragoaftá mu čalmmiin,
inge šat biso julggiid alde iežan glássa-
liinni duohken.

Dego mierkká čađa gulan Elle juoigamin
ain lasi, ja almmái čuožžu dego niegus,
ganjalčalmmiid, guldaleamen. Boddu
orru bistimin agálašvuoda.

Fáhkka almmái rahpá čalmmiid ja lih-
kasta. Elle geahččá sutnje suorganan
čalmmiiguin, gearggusin viehkalit báh-
tui.

Muhto almmái vázzila nuppi guvlui,
stuorra skáhpe lusa. Doppe son ohcá
unna skáhpoža, maid son gurpu váráid
beavddi lusa. – Mutter, Mutter, son
hoahká ja rahpá váráid skáhpu.

De gal Elles gáljot čalmmit, go almmái
váldá skáhpu siste gova ja njoammel-
juolggi – justa seammá lágana go mus
lea lupmas.

– Risten! Elle savkala, go oaidná gova.
Almmái doallá váráid njoammeljuolggi
ja gova, njávká juolggi ja geahččá muo-
sis gova. Son iská maid juoigat, muhto
ii oro riehta máhttimin.

Son geige njoammeljuolggi ja gova Ellii ja čájeha giedain iigo Elle juoiggaše lasi. Muhto Elle doallá njoammeljuolggi, iige fidne šuoŋage šat olggos njálmis.

Son ii leat Ristena oaidnán dan rájes go biigá vulggii irggis lusa náitalit, ja das orru unnimustá duhát jagi! Ja nuppi beal beavddi čohkká almmái, gii sulas-tahtta Ristena, muhto hállá áibbas amas giela. Leagoson dat Ristena bárdni?

– Jovvna, boađe don maid geahččat, son lohká, ja lea oalát vajálduhttan ahte mun lean čiehkádan. Boltasan bajás glássaliinni duohken ja lean beare lihkolaš go almmái ii imaštala gos munges fáhkka guivásin.

Aiddo go joavddan beavdegurrii ja geahčastan munge boares guvvgodan gova, de gullogohtet fáhkka sirenat. Vuos dobbelabbos, muhto dađistaga lagabus ja lagabus.

Almmái njuikesta stuolus ja viegada feaskáris lohkkadeamen uvssa:

– Die Polizei! son savkala baluin ja jorešta ovddos maŋos, čujuha iežas julggiid ja oaivvi.

– Maidson dat oaivvilda, Elle jearrá mus. Bárddán oaivvi. Leatgoston ránnját ringen bolesii go son lea álás julggiid váccašan muohttagis olgun?

Uksabiellu čuodjá. Mii čohkkát jávohaga beavddi birra. Gullat mo gii nu rahpá poastaluŋkká ja čuorvu juoidá sisa. Jietna lea garas.

Almmái doarggista ja geahččá headis munno.

Huikkas joatkašuvvá, ja juoga skoallá garrasit olggobealde. Gii nu orru gág-gamin uvssa rabas veagal.

- Maid moai barge? Elle savkala.
- Mii fertet báhtarit.
- Gosa? imaštan.

– Njoammeljuolgi! Elle biškkáda. Váldde iežat njoammeljuolggi!

Ozan doangges giedaiguin lupmas njoammeljuolggi. Mii dohppet buohkat nubbi nuppi giedas ja aiddo go uksa ruožiha, mii rohttet oktii jitnii Elle luođi ja dovdat garjjá soajáid njávkkasteamen min eret.

Aiddo dalle bolesat devdet lanja.

Imaš čuovga deaivá mu čalmmiide. Ádjána vehá áigge ovdalgo fihtten gos mun lean – munhan lean boares stobu gavjjaid siste, roavggu alde oadđimin, oadđenseahka gessojuvvon gáibbi rádjai, náhkkegahpir vel oaivvis.

Leangoson mun niegadan visot? jurddašan ja guovllan iežan birra. Buot orrunu mo dábálaččat.

Raban oadđenseahka ja ozan geahčastagain niestelávkka. Dál gal lea borranmiella dakkár, ahte njielašin vaikko olles láibbi.

Muhto ovdalgo gávnnan niesteseahka, fuomášan boares beavddi alde juoidá – unna čáhppes–vilges govaža! Muittán fáhkka visot. Leagoson dat duođas Risten?

Dobbeleappos hildoravddas lea mu njoammeljuolgi. Ii, dashan leat ... guokte njoammeljuolggi. Bisánan gaskan vázzima, giehta báhcá geaigut áibmui. Dallehan visot lea lihkkáge duohta?

Fáhka gullo skoallan boares stobu olggobealde. Doapmalan nahkehit njoammeljuolggiid ja gova lubmii, aiddo ovdal go eadni skuviha stohpui.

– Jovvna, boarrásiidsiiddas ringejedje. Máttaráhkku lea mannan ija hedjonan sakka. Mii fertet dalán vuolgit dohko. Gal mii viežžat oaddenseahka ja eará dinggaid maŋná, ja doapmalat dál márkani, amma?

Boarrásiidsiiddas divššár muitala, ahte máttaráhkku ii dáidde šat eallit guhká.

Mii čohkkedat su seangga birra ja eadni ja áhkku hállaba vuoruid mielde máttaráhkku. Muitaleaba man son lea dehálaš midjiide, ja giitiba buot buori ovddas.

Máttaráhkku ii jietnat maidege, orru oadđimin. Muhtun áigge geažes buohcedivššár čánada ja árvala ahte eadni guovttos áhkuin viežžaba gáfe sin boddolanjas. Sáhttá šaddat mealgat ain vuordit.

– Oaččungo báhcit máttaráhku lusa dan boddii? jearralan.

– Amas máttaráhkku okto leat, lasihasttán vel.

– Gal don leat searrasis lunta, eadni dadjala ja njávkasta mu vuovttaid. Duodalaš ámadajuiguin soai vuolgiba lanjas.

Go bázán okto máttaráhkuin, cokkan gieda lupmii, gos oahpes litna guolga dearvvaha mu suorpmaid. Válddán nuppiin giedain máttaráhku gieda, ja juoiggadan litna jienain Elle luođi. Gidden čalmmiid ja juoiggadan.

Vehá áigge geažes máttaráhkku rahpá čalmmiid.

– Elležan, son savkala, ja dalle munge dovddan, ahte Elle duođai čuožžu mu bálddas.

– Jogo bohtet mu viežžat? áhkku jearrala unna báanna jienažiin.

Elle ii jietnat maidege, muhto velleda máttaráhku báldii, ja dolle su birra.

Dalle máttaráhkku moddjesta ja gidde čalmmiid. Orru nohkasteamen nu lihko-
lašžan ja Elle huraida litnásit das su
bálddas.

Uvssa olggobealde gullojit jienat. Ead-
ni ja áhkku bohtiba gáffegohpat gie-
đas. Soai jearraba mo manná, ja muit-
lan ahte áhkku eske rabai čalmmiid ja
vehá moddjestii. Dál gal lea nohkkan.

Eatni guovttos geahččaba nubbi nubbái,
eabage oro áibbas sihkkarat jáhkkibago
mu ságaide.

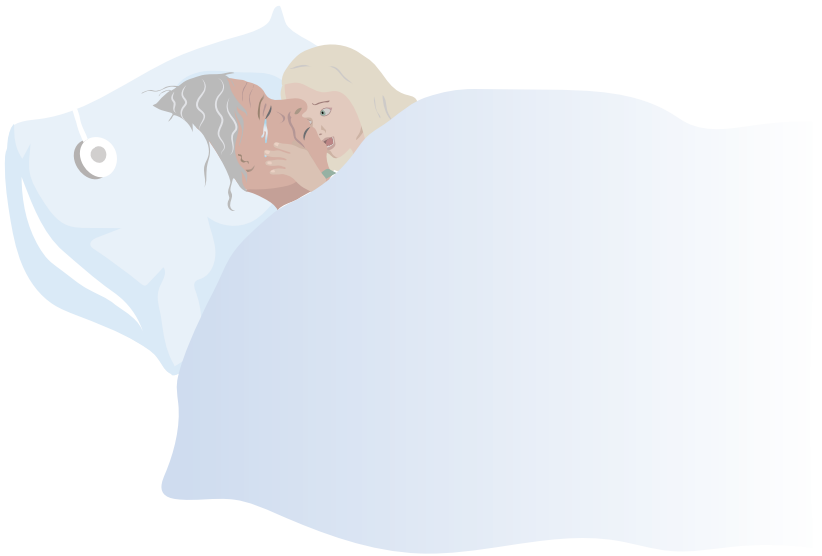
Soai čohkkedeaba seangagurrii, eabage
oro fuomáseamen Elle, vaikko govččas
áibbas čielgasit bulljá eanet dan bealde
go eske.

Vehá áigge geažes máttaráhkku vuoigná
lossadit sisa ja de olggos. Dasa nogai
su eallin.

Áhkku doallá su gieđas ja iská čeabehis velgo váibmu julká. Ii šat. Áhkku doallá máttaráhku gieđa iežas muođu vuostá, ja dadjala:

– Buorre nu.

Dasto son deaddila rukses boalu seainnis, ja buohccedivššár bohtá sisa. Son gokčá máttaráhku láhkeniin ja mun bosihan geahppánan mielain, go oainnán ahte Elle ii leat šat máttaráhku bálddas.

Lagamus vahkuid eatni guovttos áhkuin ráhkkaneaba hávdádeapmái ja rávve-jaččaide. Eadni ii suova mu mannat boares stohpui, ja mun álggán jo dolkat leat okto.

– Dál morašáigge lea buoremus ahte mii buohkat leat ovttas, lohká eadni nu duođas, ahte in oba hivvetge nágget su vuostá.

Iskkan baicce lanjas oažžut Elle ihtit, muhto máttaráhku jápmima manjá in oaččo šat rievttis dovddu, iige Elle iđe.

– Sáhtášeimmetgo bovdet Lemet-Áillu maid hávdádeapmái, jearralan.

– Livččii musge skibir, go muđui bohtet beare ollesolbmot, ákkastalan.

– Na mannes ii, miehtá eadni.

– Lemet-Áillu áddjáhan lea mu vilbealle nuppi buolvvas, nu ahte doai leahppi Lemet-Áilluin maid fulkkežagat. Mun ringestan seammás su eadniái.

Ja nu son dahká.

Girku dieviha gávttahasain ja muhtun čáhppes bivttas maid oidnosta. Čohkkán eatni ja áhku gaskkas vuosttaš beaŋkaráđas, Lemet-Áilu fas ádjáinis vehá maŋjeleappos.

Buohkat leat duođalaččat girkus ja vel hávddi luhttege, muhto rávvejaččain fas badjánit movttegisge ságat ja reaškkas fas gullostá.

Moai Lemet-Áilluin čohkkájetne su ádjáin ovtta beavddis ja iske man ollu gáhkuid nagodetne borrat. Dasto moai juhke gilvvu sávttá dassáigo Lemet-Áilu ferte viehkalit hissegii, ja mun bázán vuoitin moddját beavdegurrii.

Lemet-Áillu áddjá časká čalmmi munne, ja jearrala: – Maid don gáttát, šaddegoson duppárvvejaččat odne?

Álggus in ádde maid son oaivvilda, muhto go son juoiggasta jaskadit Elle luođi, árvidan su jurdaga.

– Ammal jo ii, ribahan dadjat, muhto jaskkodan, go iešhan mun háliidin Elle veahkehit viidáseappot, gosa nu.

– Mus lea gal vehá dakkár dovdu ahte son lea mannan gosa nu, muhto eanhan moai sáhte sihkkarit diehtit, jedđestallá áddjá, go oaidná ahte mun vehá skurvagan.

– Elle lei fiinna olmmoš, son dadjala.

– Lei, fiinna skibir, mun lasihasttán ja šuohkihan.

– Fina beare dávjjit Lemet-Áillu geahčen, gal mun du vuojihan ain ruoktot, lohpidá áddjá, ja mun geahčan sutnje giitevažžan. Lea nu buorre go gii nu diehtá maid mun moraštan, in nuge máttaráhku, muhto iežan skihpára.

– Boahtte vahkushan álgá fas kultur-
skuvla. Igo dus maid livčče miella dasa
álgit? Sáhtášit skuvlla maŋŋá boahtit
Lemet-Áillu geahčái, ja mun du doal-
vulan maŋŋá ruoktot, áddjá árvala.

Geahčan sutnje cakkasnjálmmiid. Jurd-
daš jos livččen dan fáldaga ožžon
dallego rumbokursa álggii!

– Doppe álgá dál ođđa joavku maid,
juoiganjoavku, jos háliidat dasa sear-
vat. Lemet-Áilu maid gullui hállamin
dan birra. Amma gulai du juoigamin
juovlafeasttas, ja lea movttiidan, mo-
johaddá áddjá.

– Jo, dasa mun gal searvvašin, movt-
tiidan. Dál go máhtán eanet luđiid, de
livččii somá oahppat vel eanet.

– Dalle gal, mun hálán du etniin dan
birra dás go de ráfu vehá dáid doaluid

manjá, áddjá lohkala. Ja de bohtáge Lemet-Áilu fas hissegis olles leavtuin ja árvala ahte vulge baicce olggos. Nu moai dahke, ja čierastalle dasto goikkehiiguin unna miellážis, searvegoddeviesu duohken, dassáigo doalut nohket.

Skuvlalanjas lea movttegis šurra juovlaluomu maŋná. Buohkat leat vuoiŋnastan bures, ja leat movtta fas oaidnalit. Mihkku bálku báberbihtáid Ánne ja Ingira guvlui nu mo dábálaččat ja eatnašat mitalit somás dáhpáhusaid duon dán mohkis luomu áigge.

Buohkat jaskkodit go oahpaheaddji bohtá sisa, ja su mielde amas nieida ja devkes almmáiolmmoš.

– Dál beassabehtet dearvvahit min ođđa oahppi, Elle, gii lea fárren deike Deanus juovlaluomu áigge.

Buohkat dearvvahit Elle ja mun bázán ipmašis geahččat ođđa nieidda. Jurddaš ahte su namma lea Elle! Ja muđuige, son lea áibbas uhca Elleža vuohkái maid, dušše beali guhkit ja, ferten dovddas-

tit, ahte vehá čábbásut maid – ammal jo uhca Elleš ii loga mu jurdagiid doppe gos nu gos son lea, jurddašan, ja ruvs-sodastán.

Buohkat mitalit Ellii vehá iežaset birra. Mun dajan moadde sáni dihtor-spealuid ja juoigama birra.

Loahpas lea Elle vuorru, ja son moddjá govdadit ja geahččá njuolga munnje, ja lohká iežas maid liikot juoigat. Son lea gulastan ahte kulturskuvllas álgá juoiganjoavku, ja ahte son gal áinnas álgá dasa.

De gal in dieđe gosa geahččat, go orru dego uhca Elleš geahčašii munnje. Ferten guovlat eará guvlui, ja ozan geahčastagain baicce

su áhči, gii lea mannan čohkkát guoros beavdegurrii luohká maŋágeahčai.

Devkes almmái moddjá munnje liekkus moji, ja šattan measta oaivejorgásii. Go dát ... almmáihan ... lea áibbas čielgasisit ... dathan lea dat almmái, geas lei nubbi njoammeljuolgi, Risten-biiggá bárdni.

Almmái časkila munnje čalmmi ja de geahččá eará guvlui, dego ii mihkkige livčče dáhpáhuvvan.

Loahppa diimmu mun lean dego balvva siste, in nagot hállat, inge čállit eanetgo moadde sáni juovlaluomu birra. Lohpidan čállit loahpaid ruovttus.

Diimmu loahpas goit lean mearridan, ahte áibbas sihkarit searvvan kultur-skuvlla juoiganjovkui, vai beasan oahpásmuvvat ođđa Ellii, gii orru seammá smáđáhkis go mu uhca Elleš.

Ná movtta in leat leamaš guhkes áigái.

